

PROCES PROTI REBELNIM RUDARJEM VILL.

Dva in dvajset članov nove unije pred sodiščem radi spopada v Kinkaidu. Sedem rudarjev toži šerifa in družbo za odškodnino

Taylorville, Ill. — Te dni se je na okrajnem sodišču pričela obravnava proti članom in simpatizirajočim nove rudarske unije, ki so obtoženi umora in raznih prestopkov v zvezi s bitko v Kinkaidu dne 3. januarja. Od nad 50 aretiranih rudarjev in članic ženske pomožne unije je obravnava napredovala proti 22 obtožencem, ostali pridejo na vrsto pozneje.

Pri usodnem spopadu so bile ubite tri osebe, dva Lewisova človeka in Emma Cummerlatto, žena progresivnega rudarja. Med obtoženci je tudi policijski načelnik iz Kinkaida Emil Mattozo, ki je bil ves čas v preiskovalnem zaporu. Obrambo vodita Dowell in Reese, odvetnika progresivne unije.

Sedem stavarjev pa je na sodišču vložilo tožbo proti šerifu Wienekeju in Peabody Coal kompaniji. Zahtevajo po deset tisoč dolarjev odškodnine radi ilegalne aretacije.

Odkar je prišlo do upora rudarjev, je življenje vzruženo tudi v drugih premogetnih okrajnih državah. V Carlinville so bili aretirani te dni štiri člani nove unije pod obtožbo, da so zažgali tipelj Beckemeyer Coal Co. Ogenj so pogasili še predno se je razširil, napravil pa je okrog \$5000 škodo.

V West Frankfortu je policija udrla v pomožno postajo progresivnih rudarjev ob 11. zvečer in aretirala deset oseb, ki so bile na straži. Policija pravi, da je našla orožje in municijo. Rudarji, ki so pod varščino tisoč dolarjev vsak, pravijo, da so protikontrolni postajo pred napadom in bili vsled tega oboroženi. Postaja je bila odprta komaj teden dni. Oblasti so jo zaprle, ker hočejo izstradati stavarje.

Središče boja pa je zadnje časa postalo mesto Springfield in okolica, kjer je več kompanij vojaštva poleg privatne čete pobojnikov. To pa je stavarje še bolj podžgalo. Situacija se je spremenila in pravico fronto in v zadnjih par tednih prišlo do večjega števila eksplozij in napadov z obeh strani. Zagotovilo gubernerja Hornerja, da bo vzpostavil civilne svobodščine in pravico do mirnega piketiranja, se je izkazalo za prazno obljubo, ker je vsa oborožena sila države še vedno na strani Peabody Coal Co. in Lawisa.

Sodišče potrdilo odškodninski zakon

Montreal, Kanada. — Apelatno sodišče provinc Quebec je potrdilo ustavnost delavskega odškodninskega zakona, ki je bil nedavno sprejet v postavo. Nizje sodišče je proglasilo zakon neustavnim, nakar je bila zadeva predložena prizivnemu sodišču.

Odlok apelatnega sodišča je velike važnosti za kanadske delavce. Ako bi to sodišče odobrilo stališče nižjega sodišča, bi bili nedvomno uprizorjeni napadi proti odškodninskim zakonom v drugih provincih.

Federalni varuhi prevzemajo slabše banke

Washington, D. C. — Število bank, ki so ostale zaprte, ko je potekel federalni moratorij, še ni objavljeno, vendar se domneva, da je veliko. Po novi naredbi bo zvezna vlada reorganizirala ali likvidirala take banke. V ta namen je za vsako takšno banko postavljen federalni konservator ali varuh. Kolikor je doselej znano, imajo federalni varuhi v rokah osem bank v Philadelphiji in dve v Detroitu.

Roosevelt ugnal kongres

Nameščencem bo znižana plača in veteranom podpora. Naredba za pivo tudi sprejeta; dodali so vino. Zda pride na vrsto "odpomoč" za farmarje in brezposelne delavce

Washington, D. C. — Senat je v sredo sprejel Rooseveltov načrt vladnega varčevanja in letnega prihranka \$500,000,000 za balanciranje budžeta. Načrt se je moral vrniti v nižjo zbornico, kajti senat je naredil nekatere manjše spremembe, ki so znižale prihrank za okrog deset milijonov dolarjev letno. A to je malenkost. V glavnem je vse ostalo kakor hoče predsednik.

Roosevelt je po tej odredbi pooblaščen, da lahko zniža, kadar hoče, plače federalnih nameščencev največ za 15 odstotkov; obenem lahko zniža bolezensko podporo vsem onim bivšim vojakom, ki so v bolnišnicah in sploh na bolniški listi. Znižana bo tudi pokojnina vojnim veteranom. Plača bo znižana tudi članom kongresa; na primer senatorji, ki imajo zdaj po \$10,000 letno, bodo poslej imeli \$8,500.

Senat je v četrtek sprejel tudi zakon za legaliziranje piva. V senatu so dodali zraven tudi lahka vina, ki imajo največ 3.2 odstotka alkohola. Značilno je, da je predlog za vino prišel od kalifornijskega senatorja McAdooja, ki je v zadnjih dvanajstih letih trdovratno zagovarjal sušo. Vse kaže, da pojde pijača postavna na trg še ta mesec ali najkasneje v začetku aprila, izvežmi v onih državah, ki so se vezane na lokalne prohibične zakone.

V četrtek popoldne je Roosevelt naslovil na kongres četrto poslanico, v kateri zahteva diktatorično oblast za "balanciranje farmske produkcije in konsuma na podlagi vzpostavljene kupne sile farmarjev na temelju cen iz let 1909-1914". Načrt za to reformo je dolg in kompliciran. Pričakovati je, da ne bo tako hitro sprejet kot so bile naredbe glede bank, budžeta in piva.

Dijaki v Angliji proti vojni

London, 16. marca. — Dijaki na univerzi v Glasgou so večeraj s 634 glasovi proti 568 sprejeli resolucijo, da ne bodo nikdar vzeli orožja v roke za kralja in domovino. Enak sklep so pred kratkim naredili dijaki na univerzama Oxford in Manchester.

Farmarjevo pohištvo prodano za 17 centov

New Hamburg, Pa. — Radi neplačanih davkov je šerif zarubil vse pohištvo farmarju Chan McGrathu. Rubežen je prisnel 17 centov — vsota, ki so mu jo njegovi sosede vrnili s pohištvo vred, katerega so bili zlicitali.

AMERIKA BO POVEČALA SVOJO POMORSKO SILO

Predsednik unije strojnikov odobrava Rooseveltov načrt

Washington, D. C. — Ameriška vlada bo najbrž pričela s konstrukcijo vojaških ladij, kar bo rezultat v takojšnji uposlitvi 50,000 mehanikov in strojnikov.

Zanealjsva poročila se glase, da je predsednik Roosevelt obvestil razorožitveno konferenco v Ženevi, da bo Amerika pričela graditi vojne ladje na podlagi londonske pogodbe, ki je bila sprejeta pred štirimi leti, ako konferenca ne bo v kratkem sprejela definitivnega načrta glede splošne razorožitve.

Japonska je že zgradila določeno število vojnih ladij v smislu londonske pogodbe, valed tega je dvomljivo, da bi reducirala svojo pomorsko silo v tem času, ko je situacija na Daljnem vzhodu zelo napeta. Poučeni krogi smatrajo Rooseveltov ultimatum razorožitveni konferenci za nekakšno naznanilo, da bo ameriška vlada pričela v kratkem izvajati program navalistične konstrukcije.

Po mnenju N. P. Alifasa, uradnika mednarodne asociacije strojnikov, se bodo ladje gradile v vladnih ladjedelnicah. Roosevelt je nedavno izjavil, da je proti temu, da bi privatni interesi vlekli dobiček iz vojne, kar pomeni, da bodo nove vojne ladje gradili v vladnih ladjedelnicah.

Vlada bo potrošila krog \$60,000,000 letno do 1. 1944, ako bo hotela povečati svojo pomorsko silo na stopnjo, ki jo določa londonska pogodba. Ker se pri konstrukciji ladij rabi različen material, bodo industrije dobile večja naročila in tako poživile aktivnosti, kar bo rezultiralo v večji uposlitvi delavcev, pravi Alifas.

Delavski klub toži policijo

Los Angeles, Cal. — John Reed klub je vložil odškodninsko tožbo proti zloglasnemu policijskemu kapetanu Hynesu in članom njegove čete, ki so nedavno vdrl v prostore kluba in razbili pohištvo. Klub zahteva \$60,000 odškodnine. Ob priliki navala so policaji aretirali pet članov, ki so bili na sodišču oproščeni, več drugih pa prepečli.

Druga odškodninska tožba je bila vložena proti policijskemu načelniku R. E. Steckellu, ker je dal pretepati odvetnika Mednarodne delavske obrambe L. Gallagherja, ko je slednji prišel v urad policijskega načelnika, da protestira proti brutalnosti policije.

MacDonald gre v Italijo

Rad bi rešil razorožitveno konferenco, ki je na robu razpada. Hitler morda tudi pride tja

Ženeva, 16. marca. — Ramsay MacDonald, angleški premier, ki je tu že teden dni in zaman čaka, da pridejo predstavniki veselel na razorožitveno konferenco, se je odločil, da gre prihodnjo soboto v Italijo in osebno vpraša Mussolinija, kaj misli glede razoroženja. Sestanek z Mussolinijem bo menda trajal dva dni. Z MacDonaldom pojde tudi angleški zunanji minister John Simon.

Kakor javljajo iz Rima, so fašistični glavarji v Italiji mnemja, da toliko časa, dokler Francija blazno oborožuje malo entento, ni misliti na kak uspeh razorožitvene konference.

Berlin, 16. marca. — Tu se je razmesla vest, da kancelar Hitler obišče Mussolinija ob koncu tega tedna. Oficielni krogi ne čajo te govorice potrditi ne zanikati; pravijo le, da "je vse mogoče."

Hitler osvaja kontrole nad časopisjem

Tisk, radio, gledališča in šole morajo biti orodje fašističnega režima

Berlin, 16. marca. — Hitlerjeva vlada je začela izvajati strogo kontrolo nad vsimi sredstvi javnega mnenja in izobrazbe v Nemčiji. Fašist Joseph Goebbels, ki je minister propagande za pofašistiranje Nemčije, je izjavil, da vsa tisk, radio, teatri, brezlična telegrafija in šole morajo biti v službi vlade. To pomeni, da bodo fašisti satrili vse protifašistične časopise kakor je naredil Mussolini v Italiji.

Hitler je odredil, da se izpušče iz zaporov vsi fašisti, ki so bili obsojeni zaradi nasilja pred nastopom njegove vlade. Diktator pravi, da so njegovi pristaši nastopili "iz patriotičnih motivov," zato niso zločinci.

Dunaj, 16. marca. — Avstrijski parlament se je večeraj sešel le toliko časa, da je odglasoval za svoj razpust. Vlada je prepovedala vsako zasedanje parlamenta, ker ga smatra za nelegalno, odkar so odgovorni voditelji resignirali, toda "nelegalno" zasedanje je bilo končano še predno je prišla policija.

Socialistična stranka v Avstriji je objavila manifest z grožnjo generalne stavke proti vsaki diktaturi. Socialisti izjavljajo, da sedanja napol-diktatura krščanskega socialca Dollfusa vodi v koalicio s fašisti. Avstrijsko delavstvo mora stati na straži, da se to ne zgodi.

LEWISOVA GAN-GA SE NE OBČU-TI KRIZE

Zlati rudnik še ni dodelan, da bi pridno nosilo iz njega; glavni vir Lewisova unije je antracitno pojle

Indianapolis, Ind. — Iz finančnega poročila tajnika UMW of A. za drugo polovico 1932 je razvidno, da se je prepad med voditelji stare rudarske unije in člani v zadnjih letih še povečal, če se primerjajo plače obeh skupin. Lewis in vsi njegovi pobočniki redno prejema jo izredno visoke plače neglede na krizo ali pa revščino rudarjev.

Lewis je v drugi polovici zadnjega leta potegnil \$6,000 plače in \$2,843 za stroške; Kennedy je prejel \$4,500 plače in \$1,629.76 za stroške; Phillip Murray je dobil \$4,500 plače in \$2,250.70 za stroške. Poleg teh treh je prejel čedno vsoto tudi Ellis Seales, urednik Lewisovega glasila. Za šest mesecev je prejel \$2,299.98 plače \$3,996.76 za stroške in \$1,442.47 pa je porabil za publiciteto. Omeniti pa je treba, da je od stroškov vrnil \$300, kar pomeni, da je kljub temu v šestih mesecih prejel nad \$3,600 za stroške.

Iz poročila je nadalje tudi razvidno, da je imel Lewis na plačilni listi 100 oseb, večinoma "organizatorji", ki imajo največ prakse v "organiziranju" natakarc in sobaric po hotelih. Zadnje čase imajo več posla v Illinoisu, kjer skušajo zaustaviti val nove unije — in novih idej.

V zadnjem pol letu je Lewisova unija imela nad pol milijona stroškov — \$308,315.88, dohodkov pa \$336,335.16. Deficit je znašal nad \$186,000. V blagajni je imel koncem leta še \$326,000, kar pomeni, da lahko najame še nekaj "organizatorjev". Zlati rudnik so rudarji na antracitnem polju, ki Lewisu donosajo nad dve tretjini — skoraj tri četrtine — vseh dohodkov.

Od asesmenta v 1. distriktu je prejel v šestih mesecih \$116,251.75; v 7. distriktu \$37,889.25 in v 9. distriktu \$50,662.24, skupaj \$207,813.24. Vseh dohodkov je imel \$313,887.77, v kateri vsoti je vključen tudi izredni asesment, ki je bil zadnje jesen razpisan po dva dolarja na člana.

Na Illinoisu je lansko leto dobival še nekaj dohodkov, v zadnjih šestih mesecih \$29,110.76, kar pomeni, da mu večina rudarjev v Illinoisu ni plačevala. Sedaj je še slabše; stroškov bo imel veliko več kot v preteklosti, ker je prevzel distriktno organizacijo in v nji nastavil svoje ljudi.

Zahtevajo umaknitev obtožnice proti zamorskim fantom

Scottsboro, Ala. — Zagovorniki devetih zamorskih fantov, ki so bili na tukajšnjem sodišču obsojeni na smrt na električnem stolu na obtožbo posilstva dveh belopoltnih deklet, a je zvezno sodišče na priziv obrambe odredilo novo obravnavo, zahtevajo, da se obtožnice proti zamorcem potlačijo. Zagovorniki argumentirajo, da so poroto, ki je spoznala fante krivim na obravnavi v Scottsboru, tvorili belopolci, prežeti s predsodki proti zamorskemu plemenu.

Obramba je nedavno izjavljala delni uspeh, ko je prosekucija pristala na premešitev obravnave iz Scottsbora v Decatur.

Čehoslovakijska pripravljena na vojno

Praga, 16. marca. — Vojni minister Brađač je bil večeraj vprašan v zbornici, če je Čehoslovakijska pripravljena na obrambo "s ozirom na nenavadno situacijo v sosednjih deželah." Minister je odgovoril, da je čehoslovakijska armada pripravljena na vsako akcijo.

Prizor iz demonstracij brezposelnih delavcev v Washingtonu, ko je policija pričela napadati.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE

NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene

National Benefit Society

Narodna: za Zdravstveno druzbo (Sloven Chicago) in Kanado: \$2.00 na leto, \$1.00 na pol leta, \$1.50 na tretjo leto; na Chicago in Cincinatti: \$2.00 na leto, \$1.00 na pol leta; na New Yorku: \$2.00 na leto, \$1.00 na pol leta.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, \$1.00 for six months; for Europe, \$3.00 per year, \$1.50 for six months.

One dollar per copy.—Reprints are not made.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts will not be returned.

Neznan na vas, kar ima stik s listom:

PROSVETA

5857-59 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum v objavi, na primer (Feb. 28, 1935), poleg vsakega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

Domač drobiž

Smrt milwaukeeke rojaka

Milwaukee. — Zadnje dni je umrl v Madisonu, Wis., Frank Troger, star 27 let in rojen tu. V Madisonu je bil le začasno zaposlen. Pogrebnik Ermenc je prepeljal njegovo truplo v Milwaukee, kjer je bil pokopan. To je tretja smrt v treh letih v Trogerjevi družini.

Novice iz Joliete

Joliet. — Rose Turković je bila operirana v St. Joseph Hospitalu in se kmalu vrne domov. Umrl je John Skof, star 39 let in doma iz Lokvice pri Metliki. V enem tednu je bil zdrav in mrtev; pobrala ga je pljučnica. Zapušča ženo in štiri majhne otroke.

Umri na ulici

So. Chicago. — Frank Radič, star 53 let, naslov 9735 Commercial ave., je v četrtek umrl na ulici v bližini 92. ceste. Zadel ga je srčna kap.

Članica umrla

Greensburg, Pa. — Umrla je Manda Katič, stara 37 let, članica SNPJ. Doma je bila od nekdaj iz Hrvaške. Zapušča moža in tri nedorošle otroke.

Farmerji zagrozili s splošno stavko

Nad štiristo delegatov se je udeležilo konvencije v Des Moinesu

Des Moines, Ia. — (FP) — Splošna farmerska stavka je gotova stvar, ako kongres ne sprejme zakonodaje za pomoč farmerjem, katero je formulirala National Farm Holiday Assn., ki je pravkar zaključila svojo konvencijo v tem mestu. Ta zakonodaja mora biti sprejeta pred mesecem majem.

Konvencije se je udeležilo nad štiristo delegatov in reprezentantov farmerskih organizacij iz šestnajstih poljedelskih držav. Konvencija je sprejela resolucije, zahtevajoč razglasitev moratorija za farmerske dolge, sprejetje Frazierjeve predloge glede refinanciranja dolgov in se poleg tega izrekla za vladno obratovanje finančnih institucij.

Druge resolucije so zahtevale stopnjevalni davek na visoke dohode, darila in dedščine, da se tako prepreči kopičenje privatnega bogastva, ki ogroža ljudsko blaginjo. Dalje so se delegati izrekli za tesnejšo kooperacijo z delavskimi unijami in veteranskimi organizacijami, ki vodijo boj proti redukciji plač federalnim nameščencem in podporo ter pokojnine vojnim veteranom.

Obravnava sedmih zamorcev premeščena

Scottsboro, Ala. — Sodisce je dovolilo premešitev obravnave sedmih zamorskih fantov, ki so bili obsojeni na smrt na obtožbo posilstva belepolte Ruby Bates. Obravnava je bila premeščena v okraj Jefferson in se bo vršila v Birminghamu.

Zagovorniki obtožencev imajo v rokah pismo Ruby Batesove, v katerem pravi, da je ni nihče posilil; pristila jo je le policija, da je tako pričala pri prvi obravnavi. Ponovno obravnavo je odredilo zvezno vrhovno sodište.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke iz raznih krajev

Za naše farmerje

Midway, Pa. — Veselilo me je, da sem se po tridnevnem delu s perutninistvom že enkrat vrnil domov in da sem se malo odpohajal. Napravil sem nekaj važnega za narod, saj za one, kateri se zanimajo. Bilo je med tem časom zame zelo hudo, posebno, ker težko hodim, ali vse sem prebral. Zapisal sem na naznanila, da pride profesor državnega kolegija, pa so prišli kar trije najboljši profesorji in 3 govorniki dne 16. in 17. februarja v Pittsburghu. Udeležencev ni bilo mnogo. Pouk o perutninarstvu je končan. Bilo je vseh nad 200 udeležencev. Najlepša čola v zgodovini okraja Allegheny. Pripravljeni sta dve ženski za okraja Allegheny in Washington, ki bosta podučevali konzerviranje sadja, sočivja in mesa. Ako se boste zanimali in se organizirali, jih bom poklical. Ako bom pa moral vse sam napraviti, se mi pa ne bo izplačalo.

Nekateri mi pravijo, da je to dobro delo in da sem lahko hvaležen, ker imam toliko kredita pri državi. Kaj meni pomaga kreditno delo, če sem pa ves raztrgan in zamazan, ako ravno ne lačen. Pravijo, da je denar vse na svetu, če tega ni, tudi kredita ni nikjer. Ne gledam na denar, le da bi toliko zaslužil, da bi imel za potne stroške in obleko. Ako želite perutninarsko šolo, mi sporočite. Pripravite se kje v sredini okraja, kjer je najprimernejše.

Ker sem za vas že mnogo storil, upam, da boste tudi meni ali malo na roke. Sedaj bom pričel prodajati piščance, od države preizkušene in proste vseh bolezni, garantirane. Ako jih pogine nad 10% prvih 14 dni, dobite druge vse zastoj. Prodajal bom tudi razno krmo (mešanico) za piščance in kokoši, šitno in mleto in krmo za živino. Pišite mi na naslov: Midway, Pa.

Kdor še ni dobil buletinov od države zastoj, jih dobil v kratkem. Poslal sem vsa imena. Upam, da mi boste šli na roko.

Dne 1. februarja se je vršil v Meadowlandsu perutninarski tečaj pri Franku Lisjak. Udeležencev je bilo deset. To je zelo lepo za tako majhno naselbino. Kar sem do sedaj opazil med našimi rojaki, je vse premalo zanimanja za to velevažno farmersko panogo. Povsod pravijo, da se perutnina ne izplača. Perutnino se izplača rediti s pravilnim negovanjem in gojenjem. Pomislimo, da je reja perutnine danes v Združenih državah bilijunska industrija. Pred kakimi 3 ali 4 leti je bila pri nas žitna mešanica \$3 in mleto \$4 (100 funtov), jajca pa 60c ducat. Lahko razvidimo, da je danes krma dvakrat cenejša, obratno pa niso toliko cenejša jajca ne perutnina, delavci pa še zastoj ne dobi delo.

V mestu Washington, Pa., se je vršila perutninarska šola v prostorih V. Demšarja z domačimi udeleženci. Iz tega se lahko sklepa, koliko se nekateri naši rojaki zanimajo za ta del kmetijstva. Najlepša hvala rojaku Demšarju za postrežbo in pristočno vožnjo.

Dne 7. februarja se je vršila perutninarska šola v SNPJ dvorani v Canonsburgu, Pa., in imeli smo ilustriran perutninarski tečaj s premičnimi slikami s pomočjo upokojenega profesorja Spiegelna iz Greensburga. Videli smo današnje najmodernejša naprave za učenje, katere upotrebljajo profesorji na raznih kolegijih. Ko sem previkrat prišel na ta dan učiti perutninarstvo z ilustracijami, se mi je ob koncu zdelo, da je bil šole pričetek, skorajno je šola trajala 8 ure. Udeležba je bila ena izmed največjih. Le Johna Trilja, gl. odbornika SNPJ, smo pogrešali, ker je ravno odšel v Chicago na letno sejo. Ilustracije smo dobili naposodo iz državnega farmerskega kolegija, pa jih niti ene tretjine nismo pregledali. Dobro bi bilo, da bi se Slovenci organizirali in napravili svojo perutninarsko organizacijo, ki bi nabavila stroj za učenje raznih farmerskih predmetov — slike, filme itd. Dobimo lahko naposodo od države, ako bi imeli tako organizacijo in stroj (projektor). V takem projektorju se lahko

rabi vsaka slika iz knjige, pisava na stroj ali pa ročna.

Udeležencev ne bom imenoval po imenu, ker jih je bilo preveč. Ko je odšel prof. Spiegel, so zopet imeli rojaki smolo z mojo prtljago, ker je vagala nad 200 funtov. Odšel sem po končani šoli zvečer s prof. Spiegelnom v Washington in sem tam pri okrajnem zastopniku dobil zopet stroj za kazanje slik. Dobro je, da so med nami tako dobri in postrežljivi rojaki. Iz Washingtona na Strabane me je peljal s strojem vred naš dobro poznani farmer Valentin Demšar, iz Strabane pa me je peljal z največjo prtljago naš dobro znani trgovec F. Mikec na Library v dvorano SNPJ, kjer smo imeli zopet perutninarski tečaj dne 11. februarja, z zelo lepo udeležbo. Od tam me je odpeljal Jack Dolenc, trgovec in delegat SNPJ, na Broughton v dvorano SNPJ. Vsem se najiskrenejše zahvalim za delo, ki so ga izvršili brezplačno. Spomnite se na te rojake ob vsaki priliki, da jim gremo na roko. Lepo se moram tudi zahvaliti mrs. F. Novak, ker je ob času te šole pomagala in postregla meni in prof. Spiegelnu, da je z zadovoljstvom odšel proti Greensburgu. Hvala tudi T. Slavoviču, P. Slabetu in V. Demšarju v Washingtonu in Mikecju na Libraryju za prenočišče in postrežbo.

V Broughtonu dne 5. feb. je pa bil moj zadnji perutninarski tečaj. Mislim, da je bil ta tečaj tudi najbolje obiskan, ker ga je rojak Frank Dolenc organiziral in mi pomagal pripraviti in urediti za šolo. On je izvršil polno dela, za kar se mu najiskrenejše zahvalim, tako tudi dobro znanemu Mike Maliju, Ipavecu in Georgu, naselbinam pa za proste dvorane in elektriko. Dalje Franku Dornu, mrs. Skrbec in mrs. Sinkovec, mrs. Goršič (njena hči Mary, članica angleško poslujočega društva SNPJ, me je peljala zastoj iz Coverdale v Thomas Run), Lovrencu Klemenčiču in vsem ostalim. Imel sem dvajset tečajev, o perutninarstvu in 2 o konzerviranju sadja, sočivja in mesa. Vseh rojakov se je udeležilo okrog 500, zaslužil sem pa vsega skupaj od 1. decembra do 15. feb. samo \$6.37. Ker nisem gledal, da bi si v teh časih napravil kakšen denar s temi šolami, tudi nisem računal za delo. Rečem pa, da sem več potrošil kot zaslužil. Rekli so, da sem plačan od države. Pripomniti moram, da nisem od države dobil niti centa. Vsi tiskani papirji, katere sem razdal, so bili moje delo s stroški iz mojega lastnega žepa. Objavljeno mi je bilo delo po končanih šolah od države, za kar pa še nisem gotov. Sedaj sem pričel prodajati krmo za piščance in kokoši ter druge živali. Upam, da mi boste šli na roko, kakor jaz vam.

Frank Lukančič

Vse za vero in cesarja

Toronto, Ont. — Z vseh tistih gor, gričev, dolin in ograd, po katerih se je z muko in trpljenjem preživljal naš praded in gotovo tudi mnogi bratci Prosvete, smo prinesli košček trpljenja, boja in poštenja s seboj v tujino.

Pred petimi leti nisem vedel, kaj me čaka. Takrat še nisem imel pojma, da se v svetu bje boj za življenje in smrt med hlapcem in gospodarjem. Takrat se mi še sanjalo ni, da bo treba pet let premlevati v nočanih, da bom prišel do spoznanja, da hlapčujem in da sem hla-

pec. Hvala komu, in ta nekdo je Prosveta. Čast vsem vam, ki se borite kakorkoli, ki vam je edini cilj rešitev iz tega neznosnega stanja k pravdi in poštenju, a sramota vsem onim, ki po desetletjih še niso spoznali, da so hlapci.

V Kanadi so se združili farmerji in delavci (socialisti) v skupno organizacijo, nazvano Co-operative Commonwealth Federation, da gredo tako združeni v boj proti konservativcem in liberalcem in da legalnim potom dode vladno v svoje roke po načelih socialistične stranke.

Dne 2. marca t. l. je ta federacija imela shod v Torontu. Glavna govornica je bila Jenny Lee iz Anglije, ki je v kratkih potezah orisala proletarski naraščaj Rusije, Nemčije in Anglije, njega cilje, misel in vzgojo. Pred govorom smo vstali. Mislim, da bomo zapeli kako delavsko internacionalno himno, ki bi vili množici misel mednarodnosti ter jo tako navdušila za najidealnejše cilje vsega svetovnega proletariata, da bo potem doma pripovedovala otrokom resničnost smotra, ki ga imajo. Ali hlapec s Krassa, ki je potreboval leta in leta, da se je otresel tiste našmijene prikarnosti, se je bitko razočaral, ko je zaslišal "God save our king." Ponizan sem bil, kakor ob tla vržen konj. Vselej sem se in premljeval, če mar niso oni večji hlapci, katerim hlapec hlapecuje?

Ne morem reči, da sem socialist ali komunist. Ne morem se trkati: sem to, sem ono. Preveč je še zamotano to vprašanje zame. Ali nekaj sem pridobil: Odkril sem se po lastnih vici in škripajočega peka in nebesa vidim prihajati le iz dna trpečega proletariata. — A. Borštnik.

Diktatura ali parlamentarizem?

Milwaukee, Wis. — Prav z veseljem človek čita vesti kakor so v št. 46 Prosvete z naslovom "Detroitski paberki," ki se glase, da sta imela dva mladinska soc. kluba debato o predmetu: "Ali je potrebna diktatura za dosego socializma."

Diktatura za dosego socializma bi ne bila potrebna, ako bi se ljudstvo prej naučilo tako, da bi v splošnem vsaj nekoliko razumelo socializem in pri volitvah izvolilo socialistične kandidate v večini, da bi lahko parlamentarno delovali za izboljšanje ljudskega življenja. Kar se pa najbrž ne bo zgodilo tako kmalu, ali pa nikdar, ker ljudstvo je različnega mnenja. Se celo sinovi in hčere, vsi od ene matere, se zelo razlikujejo v mnenju in malokdaj ali pa nikoli ne glasujejo pri volitvah vsi za ene kandidate. In zato bo diktatura potrebna.

Detroitkim mladim fantom se mora dati priznanje, da se kaj takega lotijo. Poleg tega pa, kakor pišejo poslušalci debate, so svoje vloge dobro obdelali.

Vlada, bodisi proletarska diktatura ali katerakoli, bo morala najprej urediti cene produktom in po cenah produktov upeljati meze, da bodo tako visoke, da bo delavstvo lahko udobno preživljalo svoje družine. Delovni čas se mora skrajšati napram stroju, tako da bo lahko zaposlen vsak delavec.

Vlada, pa naj bo diktatorska ali parlamentarna, bi morala kakor hitro dobi gospodarstvo dožele v svoje roke, imeti pred očmi v največji meri sloj naroda, ki šteje ogromno večino celokupnega prebivalstva. To so delavci in kmetje. Vlada bi morala tudi paziti, da se ne producira za profit, ampak da se producira le toliko, kolikor bi zadoštovalo za povoljni življenjski standard za vse njeno prebival-

—Federated Pictures.

Hugh B. Baker, predsednik National City banke v New Yorku, enega največjih denarnih zavodov v Ameriki, je pred kratkim letel na cesto, ko je sam priznal pred senatnim odskodom, da je vodil "crooked deal." Njegov prijatelj Mitchell je tudi letel.

stvo. Cena, kakršno določi vlada produciranim dobrinam, mora ostati nespremenjena do periodičnih izprememb. Ob spremembah jih mora pa tudi vlada dvigniti ali znižati. Nikdar pa ne smejo biti cene umetno nagnane gor ne dol kot se sedaj dogaja, da mora kmet prodati govedo, katero je moral hraniti 2—4 ali še več let, za \$2.25 sto funtov, pa je vredno več kakor še enkrat toliko.

Vlada bi morala uravnati cene produktom takole: Pero, ki ga držim v roki, stane pol četrtine centa, izdelek stanek en četrtino centa. Tovarnar, ki laštjuje in obratuje tovarno, naj ima eno četrtino centa, da pokrije obratovalne stroške, plača svoje uradnike, nekaj pa njemu ostane. Trgovec, ki jih prodaja, naj bi imel pol četrtine centa profita, tako da odjemalec bi ne smel več plačati za pero kakor tri četrtine centa, ne pa kot sedaj, da mora odjemalec plačati zanj pet centov, vredno je pa komaj tri četrtine centa.

Tukaj sem dal primero samo na pisalnem peresu, ki je malo. Kako je pa pri večjih izdelkih? Tam imata tovarnar in prodajalec 2 tretjini več profita kakor stane surovina in izdelek istega produkta. Kajti ona dva imata popolno pravico, da lahko našmijeta cene navzgor pri izdelanih produktih, pri surovinah za izdelavo teh produktov pa navzdol, kakor se jima poljubi, ker vlada ne vidi, kaj delata in tudi ne sliši kaj govorita, zato ker je njihova. Kakor je pa železna industrija, bakrena, svinčena itd., tam imajo tisti, ki lastujejo sirovine tudi monopol za izdelovanje produktov. Tam je še večja ravbarija. Rudo dobijo skoro zastoj, za izdelke iz nje pa računajo tako visoko kakor da bi morali rudo plačati tudi po visoki ceni.

Poljskim pridelkom, ki jih producira siromašni kmet, ki je neorganiziran, našmijene cene dol, seveda samo za toliko časa, dokler jih ne dobe v svojo oblast. Kakor hitro pa pokupijo od kmetov vse poljske pridelke, potem pa dvignejo cene trikrat in večkrat tako visoko kakor so kmetu plačali zanje. Revno ljudstvo v mestih jih pa mora plačevati po odrskih cenah. — Joseph Uls.

Neža odgovarja

Chisholm, Minn. — Prav rada storim svojo dolžnost, na katero me je opomnil Martin Judnič. Še enkrat potrjujem, da smo vsi Belokrajci pisali lažnjiva pisma iz Amerike svojcem v stari kraj. Ne vem pa, da bi kateri Belokrajec tako slabo pisal o Rusiji kakor piše Martin Judnič. V Rusiji namreč živi in stanuje okrog 160 milijonov ljudi, Judnič pa pravi, da je tam tako slabo, da ne more nihče ostati — namreč v Rusiji.

Frank Jamšek ni Belokrajec. On piše resnico. Njegovo pismo se glasi: "Vsega skupaj sem bil 3½ meseca na potovanju samo v sovjetski Rusiji. V Rusijo sem prišel 15. junija, iz nje sem pa odšel 30. septembra. Bil sem vedno na potovanju." Tako Jamšek. Martin Judnič pa namesto Jamskega pravi, da je Jamšek delal v Rusiji in da je delavec. Zakaj tako Judnič piše, ne vem. Rusija ni kriva, da je ta-

ko oddaljena od Amerike. Hoče, da si jo ogleda, mor denar potrošiti. Tisti pa, lahko vozi tri mesece in Rusiji, ni delavec. Komunisti so krivi, če se kdo navede gre v Rusijo. Saj vedno otroci! Če bi bilo v Rusiji dobro, kakor komunisti bi bili oni prej v Rusiji kot tin Judnič, ki je socialist.

Sploh pa me ne briga, če Rusiji slabo ali dobro. So le lažnjivce, pa bili to socialisti ali pa komunisti ali pa moji Belokrajci. S tem vse pisanje končam, Judnič, ko še nadalje piše o Rusiji, zapravlja Prosvetin denar in proskor.

Grabroviča

Naprejeva embaza

Milwaukee, Wis. — Ekstra se sliši skoraj vso ro po milwaukeeških ulicah, naprej vpijejo. Enkrat "wet," drugi smo "dry," umrje kak župan, drugi bijo kakinega blaginika, da je papir poln in publiki vsakdanjih neslanosti.

Ekstra pa je za našo no novica, da bo soc. zbor "Naprej" priredil to 26. marca domačo zabavo podprti dvorani znane S. dvorane. "Naprej" se je dal, da so naši prijatelji jateljice v resnici "dry" žepih, kaj še le po grlih, zaradi tega čakal, dokler čakati dalo in ni vlad ted rejali nikakih veselje in Torej grla so suha, žepi boljše pod novo kator so stare vlado, zato smo se nili napraviti nekaj, kar goče samo na Naprejevih vah. Za danes omenjam da bo igral Hegyjev orkestr smih mož, pivo in vino so tudi že danes objubili o Washingtona. Če ga ne bo čas v Milwaukee, nas pravi ali pa nič ne briga. Pilo se kaj novega in dobrega.

Vstopnina za to zabavo mo 25 centov. Kar kdo bo dobrodošlo; vzamemo "scrip," ampak ne "scrip" me dobrin, veselja želimo, pa bo kot bi bilo namazano. Ne najši program pomeje. V kvarteti imajo vaje vsak (Včasih je samo naš pet "svical", sedaj se je pa v toliko, da "svicalo" tudi cil!) — Pub. odsek.

Vabilo na veselico

Warren, O. — Jugoslavdom uljudno vabi vse tiste in okoliške rojake na veselico "V Ljubljano" na 26. v domu. To tridejanko urijo igralci iz Girarda. Za bo igral Hojerjev trio iz landa. — Frank Petrovič.

Legislatura odločila blavo za pomoč

Nad 40,000 farmerjev v Wisconsinu bankrotiralo leto

Madison, Wis. — (FP) — Zava Wisconsin ne more oti brezposelnim in revnim marjem, je dejal državni tor Alvin Reis reprezentativne pomožne konferenco fronte, ki so zahtevali \$50,000 za nasičevanje brezposelnosti in slično vsoto za pomoč farmjem.

Druge zahteve konferencere je delegacija predložila žavnih postavodaj, so sklike le stopnjevalni davek na deke korporacij in posamezniki značajo več kot pet tisoč larjev na leto. Ta davek ne nadomestil splošni lastni davek, kar naj bi remonirali ustavitvi prodajanja farmjev za dolgove.

Nad 40,000 farmerjev v žavi Wisconsin je bilo lastno to prodano imetje, je izjavila legacija. Polovica farmerskega severnem delu države ni zasostalih davkov, ker so poljski pridelki skoro nič cene.

Newyorški bankir aretiran New York. — Joe W. B. man, 56-letni predsednik B. man National Bank & Trust je bil v torek aretiran na bo, da je falsificiral v skupni tri postavke v skupni \$320.145.

Zgodba idealista Marka

Spisal Zvonimir Kosem

"Tega pa poznam," — je omenil kovač; "sedaj molim — zato je odkrit — ampak če bi stopil preden berač in ga prosil za miloščino, bi ga nadržali: 'Delaj, kaj ti, lenoba!' — 'Pa če nimam roke, gospodi! Vojska — — —' 'Kaj me briga tvoja roka! Delaj, kakor sem že rekel, pa mir besedi in ne bo ti treba beračiti!' — Tako je s tem pobožnim razbojnikom, ki takoj sname z glave cilindar, kadar zazvončija kje iz visokih lin milodonečih zvončec. Ampak to je samo na zunaj, dragi moj! Ne smeš si misliti, da si je ta košatobračnik hinavsko primolil vse tiste milijone, nabasane v vrečah, na katerih jezdi v samotnih nočeh, kakor copernice jezdi metle, kadar se odpravljajo na Klek . . .

Od delavčevih žuljev je obogatel, zredil se je od krvi, ki jo je izsesaval tekot let vztrajno in neomajno delavcem iz teles; zato je razbojnikovo telo zdaj tako lepo pitano in mastno, zato so vreče nabasane z milijoni, zato dvigajo tvornice z novimi stroji kakor nikdar siti zmaji svoja žrela v zrak in pojejo hrumeč in ropotaje slavo in čast svojemu poglavarju — razbojniku. Kaj tisto, če omahujejo delavci od lakote in se opotekajo sestrskani — živi okostnjaki — po cestah, glavna stvar je, da ima razbojnik svoje vreče nabasane z milijoni!

Šla sta tako po svetlih ulicah med visokimi palačami in kamorkoli sta se ozrla — povsod luč, šumeča in vesela gorka luč, povsod kočije z lakiranimi konji, avtomobili, jezdec, biciklisti, povsod napeti okrogli trebuh, obrazi od tolače zabuhli in bleščeči, na rejenih udih svila in briljanti, povsod okna sijajno razsvetljena, za okni — za stenami — godba in vriskanje in prepevanje . . .

V zelenem okviru akacij, bolj na samem, je štrlelo v nebo ogromno poslopje z visokimi, od bleketajoče mlečne svetlobe obzarjeni okni; tja so romale dolge procesije v prosojno svilo ogrnjenih žensk, so romali sopeči grešniki v fraku in cilindru in belih rokavicah; izpod svile so se lesketale gole, okrogle lakti in polna ramena ter napol razgaljene prsi lepih, zapekljivih prelestnih, izpod cilindrov pa so se plazili poželjivi pogledi po vabljivo zaokroženih ženskih udih. Vse te procesije je požiralo vase poslopje, pa še vedno so prihajale nove trume. Že od daleč so pljuskali valovi poskočene godbe iz prostranih dvoran na ulico; naglo premikajoče se sence za okni so pričale, da se v posloppju vrši ples; zdajpazdaj se je posvetila za zavesami bela, objemajoča roka, so zakipale visoke grudi odaliske na prsih moškega, se je zalesketal cvetoč ženski obraz in utonil v luči in vrvenju . . .

Marko je zaškrtnil z zobmi.

"Le plešite tango in foxtroj in kolikor je še drugih podobnih eksotičnih plesov, ki ste si jih izposodili od poskočnih kentavrov iz blažene dežele Culukafrov in Malajcev, plešite in norite in pretakajte sladki znoj pri orgijah, kakor je vaš običaj in šega, vriskajte in uživajte do onemoglosti, vi razbojniki, potepuhi, lopovi in vlačuge, ki vam je pod krinko fraka in cilindra in svile in parfuma dovoljeno vse, — niti ene minute, niti ene sekunde nikar ne zamudite — zakaj kmalu bo odbila vaša ura, bo napočil čas, ko bo drugi Kristus planil v ta čarobni tempelj in z bičem izgnal iz njega vso sijajno, plešočo, od orgij upehano sodrgo! Takrat, o trebušniki, se vam bo za vselej pomirila vroča kri. Bič, ki je že pripravljen, vam bo z zabuhlih obrazov izbrisal zadnji sled strasti, pogasil vam ogenj v pohotnih očeh za vekomaj . . ."

Lahek avtomobil je skoraj neslišno švignil mimo, v luči se je za trenutek pojavila na mehki blazini oslonjena plešasta glava starca, na vsaki strani glave pa zevajoč pasji gobec z visečim alinastim jezikom.

"Tudi tega poznam," se je živahno nagnil kovač k Marku. "Poslovec Pucigajs je to . . . menda največji poslovec sedanje dobe . . . na sprehod se pelje s svojima dvema kosmatincema . . . Pravijo, da kdor ljubi živali, ima dobro, nepokvarjeno srce. Ampak od poslovca Pucigajsa ne smeš pričakovati kaj takega; on je sicer strastno zaljubljen v vse pse tega sveta, srce ima pa trdo kakor kamen . . . Od poslovca Pucigajsa ni bogatel — to je gotovo; skrivnostna je njegova preteklost, polna vnebovpijočih grehov. Kri in znoj delavčevih rok se drži tistega tihošvigajočega avtomobila in tiste pisane vile sredi gaja zunaj mesta; nekdanjemu ravnatelju velike tvornice — Pucigajsu so postala tla prevroča in zato se je stari grešnik prelevil v poslovca, začel se v velikem slogu baviti s poslovanjem ter pobegnil v gaj. Ampak novi Kristus je že na poti — njemu ne bo ubežal ta dični poslovec Pucigajs!"

Ulice so se ozile, palače so postajale redkejšje — že jih ni bilo nikjer več; in kolikor ožje so postajale ulice, toliko nižje in siromašnejše so bile naenkrat hiše — namesto prejšnje žarke svetlobe je brlela samo tuintam akromna plinova svetilka. Marko in kovač sta stopila v predmestje.

Okna Senčarjevega stanovanja, kamor je bil Marko namenjen, so bile razsvetljene, na tenkih, prosojnih rdečih zastorih so begale sence.

"Ni sam!" je preudaril Marko. "Najbrže ima kakšno važno posvetovanje . . . pa so se zbrali pri njem ljudje ob tej pozni uri . . . Pojdi še ti z menoj, Dreja, da nas bo več!"

Zavila sta v zadušno vežo — kakor v črn predor — nato sta šla po vegastih stopnicah navzgor in še dalje po temnem vijugastem hodniku ter se pritičala naposled do nizkih zakajenih vrat. Senčar sam jima je prišel odpret, zaklenil je za njima vrata — in bila sta v dokaj prostorni sobi, ki jo je razsvetljevala brleča petrolejka pod stropom; soba je bila polna ljudi; veliko jih je sedelo v živahnem razgovoru za mizo, drugi zopet so hodili urno gorindol ob stenah in se pomenkovali glasno med seboj; vsem se je poznalo po obnošenih oblekah, razpranih obrazih in žuljavih rokah, da so delayci.

"Struna je prenapeta in počila bo!" je zamahoval majhen mož ob mizi z rokami po zraku in se oziral ostro po sobi naokrog. "Preobrat, edinoletni temeljiti preobrat nam bo prinesel odrešenje . . . drugega rešenja ni iz te bede in revščine, v katero so nas potisnili . . ."

"Preobrat, da . . ." je segel možu v besedo Senčar. "Pometli bomo z maliki, ki smo do sedaj uklenjeni klečali pred njimi na kolenih . . . pometli kakor smeti iz hiše na gnoj."

"Stvar je namreč taka: drugi teden se prične splošna stavka, dečko moj dragi . . . Od vseh strani mi prihajajo poročila o skrajni nezadovoljnosti . . . mera je zdaj zvrhana in prekipebo . . . Vse drugo bo prišlo potem samo-odsebi . . . že je vse pripravljeno . . . In tedaj, Marko, dečko moj, boš lahko popeljal svojo črno armado iz barak v palače! Samo zahrumeti boš moral prej še nekoliko . . . saj me razumeš . . ."

(Dalje prihodnjiš.)

Pantelejon Romanov:

TAJNOST

Ko se je vlak ustavil na večji postaji, sta v kupe tretjega razreda smeje pogledala mlad fant v študentovski čepici in dekle v rdečkasti rutli.

Kupe je bil prazen, le na vrhnji polici je ležal vojak tridesetih let, z roko je podpiral glavo in čital.

Kakor nalašč, kaj bi hodila dalje, — je dejal študent in rinitil svojo prtljago skozi vrata.

Pravo srečo imava, — je dejalo dekle, stopilo za njim in se smejalo v vsej svoji živahnosti. Z enakim smehljajem se je ozrla po policah. Ko pa je zagledala neznanega moškega, ki jo je gledal, ne da bi dvignil glavo, — samo tako postrani je škilil vanjo — ji je smeh za hip izginil z lica.

Deklica je za hip utihnila, kakor pač utihne ženska, ki s svojim sopotnikom stopi nekam, kjer je že drug moški in se njen pogled sreča s pogledom drugega. Toda kmalu se je spet zaslišal njen vesel glas.

Kakor hočete, toliko vam pa rečem, da bom jaz takoj jedel — je dejal študent, — trideset kilometrov sem s konji prepotoval in zdaj sem lačen.

Jaz bom pa gledala, kako boste jedli.

Nu, ali mi še svojega imena ne boste povedali?

Cemu neki, — je dejalo dekle, — saj je tudi tako dobro.

Mehanično je pogledala kviku in spet videla oči, ki so zrlje vanjo, jo nekaj trenutkov motrile in se iznova potopile v knjigo.

Kako nevačen človek, — je pomislila. Kar nejevoljna je bila, da takole leži in jo opazuje s svojim zopernim, izživajočim pogledom. Sama ni vedela, kaj je prav za prav zopernega v tem pogledu, samo čutila je, da ji je neprijetno, da jo nekaj veže. To ni bil navaden človeški, temveč specifično moški pogled, ki jo je žalil.

Kako bi bilo lepo, če bi bila zdajše s sopotnikom sama. To je bil povsem drugačen človek, zal fant, preprost, skratka moški, ki se lahko v njegovi družbi vedel kakor v bratovi, tovarišev.

Čeprav se je seznanila z njim šele na postaji, ko je čakala na vlak, ji niti na misel ni prišlo, da bi se bala ostati z njim ponoči sama v kupeju.

Bil je bel, razkušan fant s debelo ovratnico, s prešernim smehom na ustih, v katerem se je odražala vsa njegova odkrita duša. Tako v prvih trenutkih sta se tako približala drug drugemu, kakor da bi se poznala že od mladih nog in kakor da bi bila skupaj rastle.

Najbolj pa jo je ganilo, da so bili njegovi odnosi do nje samo tovariški, da v njegovem pogledu ni bilo tistega, zaradi česar je treba pobežati oči in zardevati od sramu.

Miška mi pravijo, — je dejal študent in odvijal masten papir, v katerem je imel kurjo pečenko.

Nu, in kaj zato? — je vprašalo dekle in privzdignilo obrvi, zmerom pripravljeno za smeh, kakor je to pri čistih mladih ljudeh, ki ob najmanjšem povodu počijo v smeh.

In kaj zato, — je dejal študent, stisnil ustnice in odrgal kurjo nogo, — na to pa res še nisem mislil.

Oba sta se zasmejala. Potem sta vzela vsak po eno nogo, sedela, mahala z nogami in vsa mastna po licih jedla kuro. Zdaj pa zdaj sta se spogledala in si skrivaj dajala znake na račun mračnega, zagonetnega strica, ležečega zgoraj.

Na vsaki postaji sta tekla ven in vedno, kadar sta se vrnila, je mož v vojaški uniformi, ki je ležal na vrhnji polici, odvrnil pogled od knjige, kakor da bi čakal, kdaj stopi dekle skozi vrata.

Ona pa je vedno popolnoma mehnično pogledala na vrhno polici in se jezila sama nase. Poleg tega pa je gledala tudi zato, da bi ujela trenutek in natančneje premerila tega nepri-

jetnega človeka, toda vedno je srečala njegov pogled in morala pobesiti oči. V sobi je začutila izživajočo, uporno željo pogledati ga, željo, ki jo dostikrat zbudi neprijeten predmet, neprijeten človek. Dražil jo je s tem, da jo je gledal tako, kakor da vobče ni nikogar poleg nje, da njen sobesednik zanj vobče ne živi (in njegov pogled je sklepal z njo nekake odnose, katerih se je branila vsa njena mlada duša).

Kar nekam nerodno se je počutila ob tej molčeči prisotnosti, zakaj vedela je, da sliši njene besede. Premišljevala je, kako silno odvratna je taka vrsta moških; samo preziraj jih lahko, kakor nečisto žival. Hkratu pa sedi poleg nje drug moški. — prav nič se ga ne ženi, šla bi z njim kamorkoli, kakor z dobrim tovarišem bi šla, čeprav ga šele prvič vidi.

Namah se je pojavilo v njej čustvo nekake bratake nežnosti napram temu prijaznemu fantu.

Pojdiva na hodnik, — je dejalo dekle.

Takoj, samo tele ostanke še pospravim — je dejal fant in pričel vse skupaj skladati v torbico.

Ona je stala na pragu in s čustvom zlobnega zmagozavja premišljevala, kako jo lahko zdaj ta subjekt gleda, kolikor hoče in kako se ona sploh ne bo več ozrla kviku.

Odšla sta na hodnik.

Kako dobri ste, — je dejalo dekle, ko sta bila pri oknu.

Kdo pravi to, — je vprašal.

Ne, resno mislim, — je nadaljevalo dekle, — baš sem premišljevala, kaj je ženski najdražje na moškem in kakšnega moškega je moči ljubiti, spoštovati, — je pripomnila in nalahno zardela. — Samo tistega, ki vidi v tebi predvsem človeka in te ne gleda tako nekam zoperno, predržno.

Jaz v vsaki ženski gledam človeka, — je dejal študent, — toda do zdaj še nisem videl, da bi bilo to ženskam posebno ljub.

Kajpak, opraviiti ste imeli s samimi goskami, ki ne znajo ceniti tistega, kar je v človeku, njegove vsebine in lastnosti. Zdaj nam ne imponirajo več lepe postave, brki, orlovski pogled. Vse to je po večini nekaj zopernega in človeka samo draži.

Na hodnik je stopil sprevodnik in za njim mož z aktovko.

Državljana, ali imata vidva ta kupe? — je vprašal in se obrnil k študentu in dekletu.

Midva . . . — je z negotovostjo odvrnil študent.

Glejta, da ga izpraznita in se preselita v skupni vagon; kupe rabimo v službene namene.

Mlada človeka sta se spogledala.

Glej no, glej, — je dejal študent, — komforta se jim je zahotelo. To je nekaj novega . . .

Državljana, ne dajta si dvakrat reči.

Študent je nekam nerodno stopil v kupe in pričel vlačiti svojo prtljago ven. Sprevodnik je stopil k vratom kupeja.

Kaj pa je? — je bilo slišati trd in miren glas. — Glejte, da se mi izgubite. Če pa ne boste dali miru, vam pokažem službene namene.

Državljan, je dejal sprevodnik, ves osupel.

Ali me boste pustili pri miru ali ne?

Sprevodnik je zamahnil z roko in odšel, mrmraje nekaj o tem, da so ljudje, ki so res ljudje in ti ustrezajo, če jih prosijo, da pa so tudi taki, katerim se niti pokazati ne smeš.

Poslušena človeka spodi, takega zadirčnega pa pusti, — je dejal študent dekletu.

Vedno in povsod se počuti mirno le tisti, ki je močan in predrzen, da se lahko vsakemu postavi po robu, — je odvrnilo dekle.

Vrnila sta se v kupe.

Zdi se mi, da sem jaz rešil situacijo, — je dejal vojak.

In ko je tako govoril, obrnjen k mladima človekoma, dekle kar ni moglo, da bi ga ne pogledalo.

Lump! Za čaj so mu plačali, zdaj pa misli, da so vsi o-

koli njega bedaki in mu bodo kar brez nadaljnega odstopili svoj prostor.

Dekle je nejevoljno pomislilo, da potem takem ta subjekt smatra njenega sopotnika za bedaka, ker se ni znal zavzeti zase in zanj.

Zdelo se ji je, da si je ta človek napravil jasno sliko njene sopotnika, katerega ima za šlevo, ne pa za moža.

Morda je bil baš ta neprijetni slučaj kriv, da se je razpoloženje izpremenilo, umolknila sta in se nista več za vsako malenkost smejala, kakor prej.

Izstopiti bom moral kmalu, — je dejal študent.

Že? — je dejalo dekle nekam prestrašeno.

Da. Spomnite se časih na Miško.

Začel se je pripravljati. Dekle je na mah začutilo v sebi nov priliv bratske nežnosti, obkleslo je plač in ga spremilo ven.

Stala sta na stopnicah, ona ga je držala za roko in mu govorila:

Tako ljubeznivi ste, kakor najboljši tovariš in prijatelj. Dolgo, dolgo se vas bom spominjala.

Kako rad bi se z vami peljal naprej, — je dejal študent in prijateljsko stiskal deklinovo roko. Vlak je vožil mimo postajne kretnice in obstal pred kolodvorskim poslopjem.

Stojte, — dejalo je naglo dekle in potegnilo iz žepa papir

Ako ne potrebujete postranskega zasluzka, potem vam ni treba tega čitati

Ali potrebujete malo več denarja, tedaj vam mi povemo, kako stotine drugih istega zasluzka s prodajanjem naših domačih zdravil, svojim prijateljem in sosedom. Lahka služba — povoljna provizija.

PIŠITE PO BREZPLAČNI CENIK.

Mancher Pharmacal Company SLOVENSKA LEKARNA 15702 Waterloo Rd. Cleveland, Ohio

Prehľad vodi v pljučnico Vsejte se prehlada s šteti! Društvo črva odprta, odprta! Vsejte TRINERJEVO GRENKO VINO

AKUTNE IN KRONIČNE BOLEČINE: Ujema, slabša kri, kaša, mahur, vodna cev, žolodec, notranje žile in splošna celobolna zdravila po znatnih metodah s zdravilnimi uspehom. Bolezni na ušnih, nosu, grlu, nosu, kašlu, mrazu zdravi poseben specialist.

POSVETOVANJE BREZPLAČNO Popolna preiskava samo \$2.00 77 Park Ave. (vagal 39th St.) New York

16 letna praksa tukaj in Evropi — Preizkusi kri vodo. Nemška izkušnja Vask dan od 10-3. Ob doljah od 10-3. Govorijo slovensko.

Dr. Speed

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časne knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugo

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne Cene zmerno, unijsko delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue Telefon Rockwell 4994 Chicago, Ill.

Tam se dabo na željo tudi vsa ustrezna pojava

in avinčnik, — dajte mi naslov. Pisala vam bom. Napisa je naslov reko — Torej. Pozdravljeni, jatelj!

(Dalje prihodnjiš.)

Med prijatelji "Veš kaj, Jože, zdaj bi res že lahko vrnil sto dolarjev, sem ti jih posodil! Danes te manj že desetih prosim!"

"Ne, France — kaj mi ne pomniš, da sem te moral manj dvajsetkrat prositi, den si mi jih dal?"

KENTUCKY BURLEY TOB

"Od pridelovalca naravnost k Star Kentucky Burley tobaku, na, najboljši pridelki Kentuckije — dozoreli bogati listi — okusen in prijeten — s tistim doblim okusom in vonjem, ki bi more le s "staranjem." Vimo, da še niste okusili ali okusnejšega in bolj zadovoljivega baka v vašem življenju.

Posebna ponudba PET FUNTOV KADILNEGA TOBAKA \$1

bogat, dozorel, starovrsta

Naj stari Kentucky Burley ni tovarniški tobak, kot ni noben jamec, prost vseh kemikalij in jih prinesi, ki se navadno daje v potvorbi popolnosti, ki daje ali celo škoduje zdravju.

Poslujemo se metod kot so se pradedje pri pripravljanju tobaka njihovo uporabo — sledi ostrih stih — ničesar ni kar bi peklo na ku ali kvarilo okus. Tisoče prilev tobaka po vsem svetu pri njegovih dobroti ob kajenju ali nju tega tobaka.

ZNIŽAJTE VAŠE TROŠKE TOBAKA

kar odpravi osemnajst centov na pri davkih — vse izdelovalce prekupčevalcev profit, kar pome vas 50% prihranite če ne več krasnih omotov, ne lepši ris, kakovost in ta v obliči.

DENAR HRANILNA CENA KADENJE 5 lbs. Poljite na ALI za dolar in 25c ZVEČENJE \$1.00 poljimo pet funtov zavitek. Denar v ako niste popolnoma zadovoljni.

Pet funtov starega Kentucky Burley je toliko kot 40 velikih vitkov za kajenje ali pa 80 za zvečenje.

25c Poljite 25 centov v bru za en poskusi in zavitek — miliga ali nega — En poskusi tak vas gotovo prepiča.

INDEPENDENT TOBACCO GROWERS ASSOCIATION McClure Bldg. Frankfort